

Text pro vysílání WDR-„Sport inside“ - filmový dokument „Zátopek vs. Schade“ - Přátelství sportovců na troskách Evropy - „mimořádný vztah“

Film Thomase Purschkeho a Hanse-Jürgena Büsche

vysílaný v televizním magazínu WDR „Sport inside“ dne 20.11.2016 (ve 22:05-22.35)

Čas	Obraz	Výpověď/ text/ zvuky
0-0:12s	Černobílé záběry olymp. her v Helsinkách, davy lidí před stadionem, tribuna na stadionu, nástup sportovních týmů, fotografie německého týmu	Helsinky 1952. Letní olympijské hry byly zahájeny. Němci jsou opět na startu. Pouze sedm let po konci druhé světové války.
0:13 - 0:41s	Dana Zátopková, originální zvuk doma u stolu: INSERT: Dana Zátopková - Olympijská vítězka v hodu oštěpem-olympijská vítězka v Helsinkách Záběr letících holubic na stadionu, olympijské vlajky (0:24s-0:28s)	PŘEKLAD: „Bylo to tak, že Němci se cítili být vinni a jejich vina také byla obrovská. Proto také němečtí sportovci nebyli na olympijských hrách v Londýně v roce 1948. Ale můj muž a já jsme byli rádi, že se Němci olympijských her v Helsinkách opět účastnili.“
0:42s-1'01s	Záběry Emila Zátopka v Helsinkách v roce 1952 Záběry běhu, vítězství v závodě na 10 000 metrů, tribuna	Její muž Emil Zátopek je hvězdou olympijských her. Originální komentář reportéra z roku 1952: „Všichni jsou tady téměř bez dechu a to i já, milí diváci. Musím ale ještě sledovat posledních 100 metrů. Emil Zátopek právě vbíhá do cílové rovinky. Prodlužuje svůj krok, je ještě rychlejší. Bravo, Emil Zátopek, volá 70 tisíc diváků. Právě v tomto okamžiku vyhrává zlato.“
1'02s - 1'13s	Záběry vítěze Zátopka, s dalšími umístěnými, běžecká dráha na stadionu, diváci	Výjimečný běžec Emil Zátopek z Československa. Podařilo se mu to, co nikomu po něm - trojitě vítězství: vyhrál běh na 5000 a 10 000 metrů a maraton. Trať, kterou před tím ještě nikdy neběžel.

1'14s - 1'41s	Záběry Dany Zátopkové z roku 1952, na stadionu líbá manžela Emila, zpomalený záběr jejího hodu oštěpem, 1952, měření vzdálenosti, výsledková tabule, předávání medailí, češe si vlasy	Tehdy již byla přítom: Dana Zátopková, jeho manželka. Nejenom mezi diváky - také ona je kandidátkou na medaili. Její disciplína: hod oštěpem. Ten den, kdy Emil Zátopek získá zlato v běhu na 5000 m, hodí oštěpem 50,47 metrů. Také tento výsledek znamená medaili.
1'42s - 2'04s	Aktuální záběry řady domů v Praze, Dana v předzahrádce, záběr zblízka, s květinami, obal knížky, listování, Dana se kouká do knížky	Dnes je Daně Zátopkové 94 let a žije na kraji Prahy. Pořád ještě je sportovní kronikářkou, nedávno uveřejnila knihu - o svém životě s Emilem Zátopkem. Vztah k Němcům ovlivnil její život zásadním způsobem:
2'05s - 2'33s	Originální zvuk: Dana Zátopková česky - sedí u stolu Fotografie Danina otce Dana listuje v knize	PŘEKLAD: „Dodnes se mi o tom nemluví dobře, můj otec byl dva roky vězněn v různých koncentračních táborech, mimo jiné v Buchenwaldu a v Dachau. Naštěstí přežil.“ „Lidé mohou způsobit velké katastrofy, ale těm ovšem nesmíme dovolit, aby vstoupily do naší duše. Lepší je odpustit.“
2'34s - 2'43s	Fotografie Herberta Schadeho	Odpuštění zažijí již brzy: V Helsinkách startuje také německá medailová naděje Herbert Schade ze Solingenu. Devětadvacetiletý běžec byl vojákem wehrmachtu.
2'44s - 2'54s	Záběry ze startu závodu na 5000 metrů v Helsinkách v roce 1952, doběh do cíle	A nastoupí v závodě na 5000 metrů proti Emilu Zátopkovi, který je kvůli svému neekonomickému běžeckému stylu také nazýván českou lokomotivou
2'55s - 3'11s	Originální zvuk: komentáře reportérů z roku 1952	Originální zvuk: reportéři: „200 metrů před cílem vede překvapivě Chataway, v tom zezadu přibíhá Zátopek, předbíhá/ Angličan upadl, Schade je na druhém, na třetím místě. Zátopek vede, Zátopek vede sedm metrů před Schadem, na druhém místě Mimoun. Herbert Schade probíhá cílem na třetím místě.“
3'18s - 3'35s	Záběry Zátopka, Schade a Zátopek v cíli, podávají si ruku, předávání medailí, fotografie Schadeho a Zátopka, předávání medailí, výsledková tabule	Emil Zátopek z armádního sportovního klubu Dukla Praha zažívá v Helsinkách vrchol své kariéry. Herbert Schade získává bronz a Německo opět zviditelní ve sportovním světě.

3'36s - 3'54s	Michael Schade, jde do obývacího pokoje, posadí se ke stolu, listuje albem	Syn Herberta Schadeho se jmenuje Michael Schade a je ředitelem fotbalového klubu Bayer Leverkusen. Pořád ještě žije v Solingen, kde se v roce 1952 narodil. V době, kdy byla Evropa rozdělená na dva bloky: východní a západní:
3'55s - 4'42s	Originální zvuk: Michael Schade u stolu: Záběry z olympijské vesnice v Helsinkách, novinový článek o „zakázané vesnici“, fotografie Schadeho a Zátopka s dárkem, solingenskými noži	„Je třeba asi uvědomit, že během olympijských her v Helsinkách v roce 1952 existovaly 2 olympijské vesnice: jedna pro atlety z Východu a druhá pro atlety ze Západu. A na přání - přinejmenším východních funkcionářů - nebyla výměna mezi atlety žádoucí. Můj otec se vydal do olympijské vesnice pro východní atlety, zajistil si vstup a také se mu podařilo, jak je také zde na fotografiích zdokumentováno, zastihnout Emila v jeho pokoji. Oba si velmi dobře rozuměli. Můj otec mu pak jako dárek věnoval nože z našeho rodného Solingenu a to bylo začátkem úžasného přátelství, o němž Emil později řekl, byl jsem tehdy přítom: Velké je vítězství, ale větší je přátelství s Herbertem.“
4'43s - 5'18	Záběry z hraničního přechodu, pohraniční stráž, Fotografie Schadeho se Zátokem, fotografie ze Zátokovy návštěvy v Solingenu, fotografie Emila Zátopka, kterého na pražském Václavském náměstí vítají davy lidí, Zátopek jako běžec	Konfrontace mezi Východem a Západem se vyostřovala, svět tehdy několikrát těsně unikl vojenskému střetu obou bloků. Přátelství mezi Zátokovými a Herbertem Schadem mohlo trvat i navzdory hranicím, a to i díky tomu, že jeho prominence Emil Zátopek byl téměř nedotknutelný. Českoslovenští komunističtí držitelé moci oslavovali Zátopka jako národního hrdinu, který zastupuje sílu socialismu.
5'19 - 5'33s	Letecké záběry ze stadionu „Jahnkampfbahn“ v Solingenu, Zátopek a Schade v roce 1957 při běhu v Solingenu; prolínání záběrů	K opětovnému setkání došlo v Schadeho bydlišti v Solingenu v regionu Bergisches Lan, který byl v 50. letech baštou vzkvétající lehké atletiky. Na mezinárodní sportovní oslavy v roce 1957 byl pozván také Emil Zátopek.
5'35s - 5'42s	Záběry vzlétajícího československého letadla	V září 1957 letěli Zátokovi přes Železnou oponu do Německa.

5'43s - 6'05s	Prolínání záběrů, fotografie Zátopkových a Herberta Schadeho se synem na letišti, syn Schadeho sedí na Zátopkových ramenech, od 5'56s ON: Michael Schade na stadionu	Za začátku OFF: Můj otec a já jsme ho vyzvedli na letišti. A já jsem pak Emila pozdravil slovy: „Zátopek tatínkovi uteče.“ A to jej velmi dojalo. Spontánně mě vzal a posadil si mě na ramena. A já jsem byl velmi hrdý, že jako malý kluk sedím na ramenu tohoto skutečně světově známého sportovce, a kolem mě stáli lidé a dívali se na nás.“
6'06s - 6'26s	Letecké záběry stadionu Jahnkampfbahn v Solingenu, Michael Schade běží na stadionu, záběry závodu v běhu na 10 000 metrů v roce 1957, Herbert Schade dobíhá do cíle, fotografie Schadeho a Zátopka	Na stadionu Jahnkampfbahn v Solingenu došlo k pozdní olympijské odplatě - ovšem na dvojnásobně dlouhé trati: 10 000 metrů. Schade skutečně nad Zátopkem vyhrál. Krátce před tím, než oba ukončili svoji kariéru a začali pracovat jako trenéři. A několik let před dramatickým zvratem v životě Emila Zátopka.
6'27 - 6'55s	Černobílé záběry pražského Starého města v roce 1968, davy lidí, sovětské tanky v Praze, vojáci, hořící barikády, občané vzrušeně diskutují s vojáky	1968, Pražské jaro. Českoslovenští reformní komunisté chtěli prosadit komunismus s lidskou tváří a více demokracie. V srpnu 1968 sovětské tanky brutálně potlačily toto hnutí a jeho přívržence. Zemřelo více než 90 osob.
6'55s - 7'08s	Originální zvuk: Dana Zátopková německy, záběr zblízka	Na začátku OFF: „Bylo to pro nás taková studená doba, ale Emil byl velmi statečný.“
7'09s - 7'31s	Záběry hořících tanků v Praze, fotografie Emila Zátopka v roce 1968 v civilním oblečení, jak protestuje proti vpádu sovětské armády a diskutuje s lidmi, novinové články, fotografie tanků, dolů/ průmyslu	Emil Zátopek, tehdy jako plukovník československé armády v oblasti sportu, byl podporovatelem reformní vlády Alexandra Dubčeka. Zátopek sovětská vojska veřejně vyzýval k okamžitému stažení a nabádal lidi k protestům. S likvidačními následky. Bývalý národní hrdina byl z armády propuštěn a musel po několik let tvrdě pracovat v dolech.

7'32s - 8'01s	Michael Schade doma, originální zvuk, nejprve OFF: Záběry Mnichova v roce 1972, olympijský stadion, olympijská vlajka se nese přes stadion Originální zvuk od 7'57s	„Němcům se podařilo dostat jej z izolace pomocí malého triku. Před olympijskými hrami v roce 1972 v Mnichově dostal oficiální pozvánku - můj otec se v tom do velké míry angažoval, jak mně jednou vyprávěl- aby zde předával medaile. Tuto pozvánku zveřejnil přes mediální agentury a československé vedení se tak dostalo pod velký tlak.“
8'02s - 8'07s	Záběry mnichovského olympijského stadionu v roce 1972, záběry Emila Zátopka jako čestného hosta v Mnichově v roce 1972, podává si ruku s funkcionáři	Pražský režim se musí tlaku proti své vůli podvolit. Svého nejznámějšího sportovce propouští z nucené práce.
8'08s - 8'12s	Barevné záběry Emila Zátopka v roce 1972 v Mnichově	Originální zvuk - halový komentátor v Mnichově: „Srdečně zdravíme Emila Zátopka z Československa.“
8'21s	Vlajkonoš na olympijském stadionu, článek v německých novinách o Zátopkovi „Sebekritika“	Není to snadný krok. Zátopek je donucen k politickým ústupkům - aby veřejně odvolal své dřívější postoje.
8'22s - 8'27s	Záběry Emila a Dany Zátopkových při 1. přátelském běhu ve Wuppertalu/Remscheidu v roce 1988, běžecká dráha	Přátelský vztah k bývalému konkurentovi Schademu a k Němcům však trvá léta. Zátopek je v Německu častým hostem.
8'28s - 8'38s	Originální zvuk: Emil Zátopek, na začátku OFF INSERT: Emil Zátopek v roce 1988	„Byli jsme soupeři, ale na dráze jsme byli dobrými přáteli. A musím říci, že přátelství má větší cenu než všechny medaile a diplomy.“
8'39s - 8'53s	Záběry otevřené knihy, Danin prst ukazuje na fotografie z Helsinek z roku 1952, obálka knihy, listování, fotografie Dany a Emila Zátopkových	Před 16 lety, dne 21. listopadu 2000, manžel Dany Zátopkové, Emil Zátopek, zemřel. Dana, která před více než 60 lety získala olympijské zlato, dodnes sleduje sport. A také to, k čemu z jejího pohledu sport bohužel spěje:
8'54s - 9'19s	Dana Zátopková sedící u stolu: originální zvuk v češtině: Krátký SLOMO Danina hodu oštěpem v roce 1952 KONEC	PŘEKLAD: „Letní olympijské hry v Rio de Janeiru jsem samozřejmě od začátku až do konce sledovala v televizi. Musím však k tomu říci: sport jako jádro her by měl zůstat v jejich popředí. Musíme více než kdy jindy být obezřetní, aby se ze sportu nestala cirkusová estráda.“

